

Jeg vil ryste kvindehistorikeren af mig

Af: Anja Skov Granerud / Akademikerbladet@dm.dk · Foto: Rasmus Kongsgaard

Gry Jexen har stor respekt for, at generationen før hende er stolte af termen kvindehistorie. Men det må være på tide at komme væk fra, at kvinder skal have en parallel kategori, for kvinder er ikke en niche.

S

om helt nyuddannet historiker brød Gry Jexen igennem med 'Kvinde kend din historie' på Instagram, og skulle pludselig være et ansigt i medierne.

»I flere måneder sad jeg bare og læste dag og nat for at leve op til titlen 'ekspert'. For det var jeg lige pludselig. Ekspert på kvindehistorie. Hvilket bare er alt historie,« siger hun og fortsætter:

»Kvinder i renessancen, rødstrømpebevægelsen, kvinder i industrien, mødrenes historie. Hver gang det skulle handle om kvinder i medierne, ringede de til mig. Og i starten følte jeg mig enormt forpligtet til at være på, og det er jo også en del af at manifestere sin stemme, men hold kæft, hvor jeg knoklede.«

Spørger man Gry Jexen, hvorfor det lige er kvindehistorie, hun er bidt af, og om termen kvindehistorie mere generelt, får man et kontant svar.

»Jeg synes, termen kvindehistorie er misvisende. Jeg kan ikke ryste det af mig; kvindehistoriker. Hold nu kæft, tænker jeg nogle gange. Jeg siger det i alle interview, men jeg har også fundet ud af, at der er en generation før mig, som er stolte af den betegnelse. Det har jeg meget respekt for. Jeg synes bare, det må være tid til, at vi kommer videre fra, at kvinder skal have en parallel kategori,« siger hun.

Kvindeaspektet mangler i universitetsuddannelserne

Når det er sagt, så bygger fokuset på kvinderne i historien på en personlig interesse.

»Da jeg blev færdig på universitetet, opdagede jeg, at jeg havde meget lidt kendskab til kvinder i historien. Jeg syntes, det var lidt pinligt, når jeg havde ret til at gå ud og kalde mig historiker,« siger hun.

Hun opdagede, at hun på uddannelsen ikke var blevet præsenteret for kvinder i historien i lige så høj grad som for mænd.

»Da jeg begyndte at dykke ned i det, opdagede jeg, at hele aspektet mangler i universitetsuddannelserne. Kvinder er en majoritet i samfundet, og de har altid været det. Der er nicher i historien, som man kan interessere sig for og fordybe sig i, men kvinder er ikke en niche. De er en majoritet. Det er sådan, de skal behandles. Så de brede fag på historiefagene må inkludere kvinder,« siger hun.

Den nye interesse blev startskuddet til hendes Instagram-profil 'Kvinde kend din historie' og senere en podcast og bog med samme navn.

»Al den nye viden tænkte jeg, at jeg godt kunne dele. Noget, der er karakteristisk ved mit projekt, er, at jeg hele tiden har været meget ærlig omkring, at jeg selv er på en læringsrejse. Den tager jeg folk med på,« siger hun.

Ikke den første til at sige det

Da hun læste om kvinderne og dykkede ned i litteraturen, gik det op for hende, at der er flere andre historikere, der før har påpeget kvindernes manglende plads i historien.

»Jeg fik et chok over, hvor mange der faktisk har sagt det, jeg siger. I så mange år. Den tidligste bog, jeg har, som handler om de danske dronninger, er udgivet i 1910, og deri står der nærmest ordret i forordet, at nu er det på tide, at vi giver kvinderne en plads i historien,« siger hun og tilføjer:

»Det var en stor ahaoplevelse. Jeg vidste godt, at jeg ikke var den første, der sagde det. Jeg har kendt til 70'ernes forskning med 'herstory' og alt det der. Men så tidligt, som jeg har set det, vidste jeg faktisk ikke, at det fandtes,« siger hun.

Hun blev også overrasket over den modtagelse, Instagram-profilen fik, da hun startede den i 2018.

»En anden ahaoplevelse var, da jeg fik så mange følgere så hurtigt. Jeg tænkte: Okay, det her er en kollektiv følelse. Det er en kollektiv tørst, som jeg har ramt ned i. Det er ikke kun mig som nørd, der går op i det her.«

I dag har profilen over 80.000 følgere, og Gry Jexen har turneret med foredrag i hele Danmark.

Folk gik amok, da bogen udkom

Da bogen udkom i 2021, blev den også en kæmpe succes. Til stor overraskelse for den unge historiker, men også for forlaget.

»Der var ikke mange, der troede på den bog. Heller ikke fra forlaget. Jeg sagde derinde, at de måtte trykke nogle flere bøger, fordi jeg kunne se, hvad der skete på Instagram, da jeg delte forsidens. Folk gik fuldstændig amok, og det var jo fantastisk. Forlaget svarede, at de havde styr på det. Klip til, at folk gik amok, fordi den udkom i maj, og alle ville bare have den til de sene konfirmationer, men også til mors dag. Jeg kan love dig for, at jeg har aldrig haft så mange folk i røret som på mors dag 2021,« siger hun og griner.

Hun havde ikke tænkt på at fjerne sit nummer fra Krak.

Jeg vil gerne lege med grænserne for, hvordan man kan formidle historie.

Gry Jexen, selvstændig historiker

»Jeg har fået en stemme og tænker virkelig over, hvordan og hvornår jeg bruger den. Det er nok akademikeren i mig, men jeg går ikke i radioen og hiver noget ud af røven. Jeg har læst op på det og sørger for at kunne sige noget nuanceret. Jeg har kilder og perspektiver i orden, hvis jeg udtaler mig,« siger Gry Jexen, selvstændig historiker.

Gry Jexen

- Selvstændig historiker, forfatter, foredragsholder og podcastvært
- Cand.mag. i historie samt pædagogik og uddannelsesstudier fra Roskilde Universitet
- Indehaver af Instagram-profilen 'Kvinde kend din historie'
- Forfatter til bogen af samme navn, som udkom i 2021
- Står ligeledes bag podcasten 'Kvinde kend din historie'
- Vinder af Årets Fagbog 2022 (Københavns Biblioteker), KV's (Kvindelige Virksomhedsejeres) inspirationspris 2022 og Læsernes Bogpris 2022 (Danmarks Biblioteksforening og Berlingske)
- Gry Jexen er 35 år og bor i Birkerød med sin mand og søn.

Gry Jexen fik et chok over at opdage, hvor mange der faktisk har sagt det, hun siger. Den tidligste bog, hun har kendskab til, handler om de danske dronninger og er udgivet i 1910. Der står nærmest ordret i forordet, at nu er det på tide, at vi giver kvinderne en plads i historien.

→ »Jeg tror, der var 20-25 personer, der ringede til mig i den uge, fordi de ikke kunne finde bogen i butikkerne. De ville høre, om jeg havde en derhjemme, de kunne få, for deres kone skulle bare have den. Jeg sagde til min mand, at folk opførte sig, som om det var det sidste toiletpapir under coronanedlukningen. Det var vildt. Det havde jeg bestemt ikke regnet med,« siger hun.

Ensomt at få succes

For den unge historiker var det ikke udelukkende positivt at blive kendt og optræde i medierne.

»Det er nogle gange lidt ensomt, da jeg arbejder meget alene. I dag har jeg vænnet mig til det, men det var ensomt i begyndelsen at få så meget succes så hurtigt. Jeg har så mange gode venner og en god familie, men det er meget svært at forklare, hvordan det føles mentalt. For det indebærer ikke kun positive følelser,« fortæller hun.

Gry Jexen fik også symptomer på stress. Derfor har hun i dag ansat en manager, der kan hjælpe hende med at sige fra.

»Jeg har fået en stemme og tænker virkelig over, hvordan og hvornår jeg bruger den. Mange journalister tror bare, man står på spring, når de ringer. Så jeg skal lære at sige nej. Jeg kan ikke bare sige noget om hele abortens historie på stående fod. De tror ofte, jeg er et leksikon. Så det kan min manager hjælpe med,« siger hun og tilføjer:

»Min manager har reddet mit liv. Hun kan hjælpe mig med at skære ind til benet og vælge, hvad jeg deltager i. Det er nok akademikeren i mig, men jeg går ikke i radioen og hiver noget ud af røven. Jeg har læst op og sørger for at kunne sige noget nuanceret. Jeg har kilder og perspektiver i orden, hvis jeg udtaler mig.«

Kærligheden til faget giver den største værdi

For Gry Jexen handler det grundlæggende om at holde fast i fagligheden og huske sig selv på, at hun først og fremmest er historiker.

»Jeg holder fast i min faglighed som det, jeg er. Jeg er historiker, og det vil jeg gerne være resten af mit liv. Derfor skal jeg ikke bruge mig selv op på det her projekt og blive helt udmattet på et tidspunkt. Jeg er forfatter og podcaster og instagrammer. Men først og fremmest er jeg historiker.«

Deri ligger også drivkraften i hendes arbejde.

»Det er vigtigt for mig at bevare kærligheden til faget som det centrale i mit arbejde, så det at holde foredrag og stå på scener er en del af det, men ikke det, der giver mig værdi. Det, der giver mit arbejde værdi, det er kærligheden til faget, og den vil jeg gerne bevare som kernen, så jeg kan finde tilbage til den hele tiden igennem mit liv, uanset hvordan jeg arbejder med historie,« forklarer hun.

Historien gav pludselig mening

Selvom hun i dag har bygget sin karriere op omkring historiefaget, var det et tilfælde, at hun endte med at læse historie.

»Når jeg ser de nye studenter med huer på i gadebilledet, tænker jeg, at det er sindssygt, at jeg sidder her. Jeg var så langt fra at blive histo-

Der er nicher i historien, som man kan fordybe sig i, men kvinder er ikke en niche.

Gry Jexen, selvstændig historiker

riker, som man næsten kan komme. Jeg forstod faktisk ikke rigtig, hvad vi skulle bruge historie til, da jeg gik i gymnasiet. Andet end at jeg skulle kunne huske ting, som jeg ikke forstod hvorfor vedkom mig.«

Alligevel blev hun bidt af historie, da hun startede på Roskilde Universitet.

»Det var meget bevidst, at jeg søgte derned på grund af den åbne tilgang til universitetsfagene, som jeg synes er den bedste. I min optik burde alle universiteter være sådan,« husker hun og tilføjer:

»Vi skulle snuse til forskellige fag, og jeg sad ret tidligt i min uddannelse til en historieforelæsning, hvor jeg blev fuldstændig solgt. Sådan har jeg altid valgt. Med hjertet. Ellers kan jeg ikke. Så er jeg ikke disciplineret nok.«

Pludselig kunne hun se en sammenhæng mellem hendes eget liv og historien.

»Jeg forstod, hvordan jeg selv er et produkt af kulturhistorien, og hvor vigtigt det er at forstå, hvad man er formet af. Fordi det også handler om, hvordan man selv agerer i sit eget liv, hvad man forestiller sig i fremtiden, og hvordan man forholder sig til andre mennesker. Hvad det er for nogle vilkår, muligheder og rettigheder, vi har. Det forstod jeg, da jeg sad der,« siger hun.

Leger med grænserne for formidling

Til forelæsningen fik hun også øjnene op for vigtigheden af at formidle.

»Jeg var heldig at have nogle undervisere, som var enormt gode til at formidle. Derfor blev jeg også tidligt bidt af at formidle. Jeg vidste, at den følelse, jeg havde til den første forelæsning, den kunne jeg godt tænke mig at give til andre.«

Med forældre, der er skolelærere og altid har vægtet det kreative højt, blev Gry Jexen ikke presset til at få gode karakterer i sin opvækst.

»Der var meget kultur, musik og teater i mit hjem. Jeg har opdaget senere, at der er stor forskel på familier. Hos os var det kunst og musik og kreativitet, der fyldte i mit barndomshjem. Der var ingen forventninger til mig bogligt. De var glade, når vi fulgte med og læste vores lektier, men de blandede sig ikke i, hvad vi fik af karakterer,« siger hun.

→

Gry Jexen fik en aha-oplevelse, da hun i 2018 startede sin Instagram-profil 'Kvinde kend din historie' og opdagede, at fraværet af kvinder i historien er en kollektiv følelse. I dag har hun over 80.000 følgere og har holdt foredrag rundt om i hele Danmark.

- Hendes opvækst har givet hende en måde at tilgå formidling af akademiske tekster.
- »Jeg var meget tidlig bevidst om, at det skulle have et anderledes udtryk end almindelige historiebøger. Jeg ville gerne lege med grænserne for, hvordan man kan formidle historie. Det kommer nok fra min kreative opvækst, at det ikke er så farligt at gøre tingene på min egen måde. Fordi jeg er opvokset med, at de boglige og kreative fag var vægtet lige højt,« siger hun.

Kæmper for at kvinder kan finde sig selv i historieskrivningen

For Gry Jexen er det vigtigt, at det ikke kun er andre historikere eller akademikere, der har adgang til den viden, hun formidler. Derfor er både bogen *Kvinde kend din historie* og Instagram-profilen med samme navn formidlet i et letforståeligt sprog.

»Historien er befolkningens. Jeg synes, der er alt for meget rigtig god, meget grundig og brugbar forskning, som ikke kommer udover rampen fra universitetet. Det lukker sig om sig selv i miljøet, og det synes jeg er ærgerligt. Jeg elsker at arbejde i det spændingsfelt, der handler om at konvertere det nogle gange lidt tunge videnskabelige stof til noget lettilgængeligt og brugbart,« siger hun.

For ligesom hun selv var optaget af, hvordan hun er formet af historien, er det for hende et valg at give den bevidsthed videre i sit arbejde.

»Det er vigtigt for mig, at man føler, at historien er vedkommende for én, uanset hvem man er. Jeg

kæmper så hårdt for at skabe noget ligestilling i historien, for at kvinder kan finde sig selv i historieskrivningen. Igen tilbage til min egen oplevelse af vigtigheden af at forstå sig selv i en historisk kontekst,« siger hun.

Udstilling på Arbejdermuseet på vej

Derfor er hendes forbilleder også de akademikere, der forstår at formidle til en bred målgruppe.

»Jeg føler mig meget beslægtet med den brede befolkning. Jeg føler mig ikke så akademisk og har aldrig gjort det. Jeg knækkede den akademiske kode og fik gode karakterer. Men hånden på hjertet, hvis jeg skal være helt ærlig, så er nogle af mine største forbilleder Jeanette Varberg, Rane Willerslev og Svend Brinkmann. Dem, som forstår at gøre deres viden letforståelig,« siger hun.

I fremtiden venter nye projekter for Gry Jexen. Hun er medkurator på en ny særudstilling på Arbejdermuseet med fokus på kvinder i arbejderhistorien. Ligesom hun har flere andre projekter på vej.

Det, der startede med en Instagram-profil, hun kunne vise frem til jobsamtaler, er blevet til en karrierevej. Og Gry Jexen er ikke i tvivl om, at hun kommer til at bruge store dele af sit arbejdsliv på at skrive kvinderne frem.

»For mig er det så åbenlyst at kvinder skal have en større plads i historien, at det kom bag på mig at det er til diskussion. Det kommer jeg nok til at bruge resten af mit arbejdsliv på, og det gør slet ikke noget.« 📌